STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL
Postboks 2520
6404 MOLDE

Deres ref:
Vår ref: 2022/011533
Dato: 8. februar 2022
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

VARSEL OM VEDTAK OM KJEMISK BEHANDLING MOT GYRODACTYLUS SALARIS I DRIVAREGIONEN

Mattilsynet viser til pågående infeksjon med lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i vassdragene i Drivaregionen. Smitten er påvist i Driva, Litledalselva, Usma og Batnfjordselva.
Gyrodactylus salaris utgjør en svært alvorlig trussel for villaksen, og myndighetenes mål er å utrydde parasitten fra infiserte vassdrag.
Totalt har *Gyrodactylus salaris* vært påvist i 51 norske vassdrag og i 17 smitteregioner. Det er så langt gjennomført kjemisk behandling i 43 vassdrag i 15 smitteregioner. Derav er 39 vassdrag og 14 smitteregioner er friskmeldt, mens 4 vassdrag i en smitteregion er under friskmelding.
Mattilsynet varsler i dette brevet pålegg om gjennomføring av kjemisk behandling i Drivaregionen med formål å utrydde *G.salaris* fra kontrollområdet.
Frist for uttale om varselet er satt til 23. februar 2022.

Saken gjelder

- Elvene i Drivaregionen - tiltakshaver

Ansvar for forvaltning av norske vassdrag er delt mellom flere offentlige instanser og regelverk.
Det er etablert en nasjonal koordineringsgruppe samt regionale koordineringsgrupper for hver *Gyrodactylus salaris*-smitteregion. Den regionale koordineringsgruppen for Drivaregionen ledes av Statsforvaltaren i Møre og Romsdal og har i tillegg medlemmer fra Miljødirektoratet, Mattilsynet, Veterinærinstituttet, Statsforvalteren i Trøndelag og Sunndal kommune.
Mattilsynet er gjennom Matloven og underliggende forskrifter tildelt myndighet for å pålegge kjemisk behandling av infiserte vassdrag.
Statsforvalteren er tiltakshaver for aktivitetene som gjennomføres regionalt.
Dette er bakgrunnen for at Mattilsynet nå varsler Statsforvaltaren i Møre og Romsdal om pålegg om å gjennomføre kjemisk behandling av vassdrag i kontrollområdet for Drivaregionen.

Varsel om vedtak om pålegg

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal får pålegg om å gjennomføre nødvendig kjemisk behandling for å utrydde lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i vassdrag i Drivaregionen.
Dette omfatter de fire infiserte vassdragene Driva, Usma, Litledalselva og Batnfjordselva; og i tillegg alle vassdrag i Drivaregionen som tiltakshaver finner nødvendig. Dette gjelder vassdrag som får

Mattilsynet
Region Midt

Saksbehandler: Inger Mette Hogstad
Tlf: 22 40 00 00 / 22778326
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

www.mattilsynet.no

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

påvist *G. salaris* i bekjempelsesperioden, samt nærliggende vassdrag uten egen laksestamme som kan mistenkes for å midlertidig kunne være oppholdssted for fisk med *G. salaris.*

Vedtaket vil bli fattet med hjemmel i forskrift om kontrollområde for lakseparasitt § 6 Kjemisk behandling av vassdrag Omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr, § 48. Behandling eller avliving mv.

Vi har observert:
Infeksjon med *Gyrodactylus salars* ble påvist i Driva, Usma og Batnfjordselva allerede i 1980. I 1981 ble smitten konstatert i Litledalselva.
Driva er det største vassdraget i Møre og Romsdal, og har utspring i sentrale deler av Dovrefjell. Lakseførende strekning er i utgangspunktet 85 km lang, fra Sunndalsøra til Stoan på Oppdal.
I 2017 ble det etablert fiskesperre ved Snøvassmælan, for å hindre laks i å gå opp for å gyte på oversiden av sperra. Dette tiltaket er gjennomført for å redusere lengden på lakseførende strekning og legge til rette for kjemisk behandling av vassdraget.
I august 2021 ble det gjennomført fullskala forsøk med klorbehandling i den delen av Driva som er nedstrøms fiskesperra. 27 sidebekker var inkludert i forsøket.

Veterinærinstituttet har i notat av 27.10.2021 redegjort for kunnskapsstatus for 2021 om *G.salaris* på lakseførende strekning ovenfor sperra i Drivavassdraget. Det går fram av notatet at det er en viss usikkerhet om alle verter for *G.salaris* som befinner seg på oversiden av laksesperra i Driva vil ha forflyttet seg nedstrøms sperra innen august 2022.

Veterinærinstituttet arbeider med en plan for kjemisk behandling av vassdragene i smitteregionen. Denne planen skal vedlegges Statsforvaltarens søknad om behandling.
Kjemisk behandling vil bli gjennomført i de fire infiserte vassdragene, Driva, Litledalselva, Usma og Batnfjordselva. I tillegg planlegges det kjemisk behandling i elvene som har geografisk nærhet til de infiserte elvene, samt overvåking i de øvrige elvene i kontrollområdet.

Mattilsynet vurderer dette slik:
Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og utrydde lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* hos akvatiske dyr, Sunndal, Oppdal, Tingvoll, Gjemnes, Nesset, Molde, Fræna, Lesja og Dovre kommune, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Oppland ble vedtatt 20. juni 2012.
Kontrollområdet omfatter elvene med påvist smitte av *G.salaris* i området; Driva, Litledalselva, Usma og Batnfjordelva, samt elvene Jordalselva, Rimstadelva, Koksvikelva, Gylelva, Angvikelva, Flemelva, Hoemselva, Torvikelva, Skeidsdalselva, Astaelva og Blakkstadelva.
Kontrollområdet er delt i en bekjempelsessone og en overvåkingssone.

Kontrollområdeforskriftens § 6. "Kjemisk behandling av vassdrag." sier at Mattilsynets regionkontor kan vedta kjemisk behandling av vassdrag i området, for å begrense eller utrydde forekomsten av *G.salaris*.
Kontrollområdeforskriftens Kap IV. "Tiltak ved kjemisk behandling." inneholder bestemmelser om oppsamling og håndtering av dødfisk (§10), samt desinfeksjon av utstyr, personell og innretninger (§9).
§ 10: Innsamling og forsvarlig håndtering av dødfisk som oppstår under kjemisk behandling i kontrollområdet skal iverksettes av tiltakshaver. Mattilsynet behandler og godkjenner søknad om detaljert opplegg for innsamling og håndtering av dødfisk.

§ 9: Desinfeksjon av utstyr, personell og innretninger og andre nødvendige smitteforebyggende tiltak for kjemisk behandling i kontrollområdet skal iverksettes av tiltakshaver. Mattilsynet behandler og godkjenner søknad om opplegg for smitteforebyggende tiltak.

Mattilsynet tar ikke stilling til valg av kjemisk middel for gjennomføring av behandling i de enkelte vassdragene. Miljødirektoratet har ansvar for at det utredes bekjempelsesstrategier for det enkelte vassdrag, inkludert valg av kjemisk middel.
Mattilsynet forventer at det planlegges og gjennomføres kjemisk behandling så snart som det er mulig og hensiktsmessig i hele smitteregionen. Gjentatt behandling påfølgende år er i samsvar med handlingsplanen. Det ligger nå an til fullskala behandling i august 2022 og 2023.

Det er noe usikkerhet omkring forekomst av mulige verter for *G.salaris* oppstrøms fiskesperra i Driva etter forestående smoltutvanding våren 2022. Det gjennomførte forsøket med klorbehandling høsten 2021 førte til at det nå er tilnærmet fritt for *Gyrodactylus salaris* nedenfor fiskesperra i Driva. En eventuell utsettelse av behandling vil innebære en risiko for ny oppformering av parasitten nedenfor sperra, noe som vil komplisere fullskala behandling i 2023.
Mattilsynet har derfor i samråd med Miljødirektoratet konkludert med at det samlet sett er størst mulighet for å lykkes med å utrydde parasitten dersom det iverksettes fullskala behandling i smitteregionen fra 2022.
Frist for gjennomføring av tiltaket er satt til september 2024 for å ta høyde for eventuelt behov for ekstra behandlingstiltak i 2024.

Varslet pålegg innebærer at Statsforvaltaren i Møre og Romsdal må innhente nødvendige tillatelser for å gjennomføre kjemisk behandling av vassdragene.

Fristen for å oppfylle vedtaket vil bli satt til:

30. september 2024

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Magne Andreas Cartfjord Mo
avdelingssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter

Uttalelse til varsel om vedtak

Kopi sendes til:

Sunndal kommune. E-post: post@sunndal.kommune.no
Sunndal kommune v/Inger Helene Sira. E-post: inger.helene.sira@sunndal.kommune.no
Oppdal kommune. E-post: post@oppdal.kommune.no
Tingvoll kommune. E-post: postmottak@tingvoll.kommune.no
Gjemnes kommune. E-post: post@gjemnes.kommune.no
Molde kommune. E-post: postmottak@molde.kommune.no
Hustadvika kommune. E-post: postmottak@hustadvika.kommune.no
Lesja kommune. E-post: postmottak@lesja.kommune.no
Dovre kommune. E-post: postmottak@dovre.kommune.no
Statsforvalteren i Trøndelag. E-post: sftlpost@statsforvalteren.no
Statsforvalteren i Trøndelag v/Kari Tønset Gutvik. E-post: fmtlktg@statsforvalteren.no
Miljødirektoratet. E-post: post@miljodir.no
Miljødirektoratet v/Jarle Steinkjer. E-post: jarle.steinkjer@miljodir.no
Miljødirektoratet v/Heidi Hansen. E-post: heidi.hansen@miljodir.no
Klima- og miljødepartementet. E-post: postmottak@kld.dep.no
Veterinærinstituttet. E-post: postmottak@vetinst.no
Veterinærinstituttet v/Helge Bardal. E-post: helge.bardal@vetinst.no
Veterinærinstituttet v/Vegard Sollien. E-post: vegard-p.sollien@vetinst.no
Statens vegvesen, region Midt. E-post: firmapost@vegvesen.no
Driva elveieerlag. E-post: driva.elveierlag@gmail.com
Tore Almberg Gravem, leder Driva elveierlag. E-post: toftin.gard@gmail.com
Usma, ved ledder Jan Forseth Haugen.E-post: Jan.Haugen@hydro.com
Usma, ved fiskekontakt Stig Smistad. E-post: sjsmistad@gmail.com
Litldalen elveierlag v/Grete Marie Trædal. E-post: grete.marie.tredal@sunndal.kommune.no
Batnfjord elveeierlag v/leder Egil Magne Harstad. E-post: eharsta@gmail.com
Sunndal jeger og fiskeforening v/leder Ole Kristian Løvik. E-post: olovik106@gmail.com
Sunndal jeger og fiskeforening v/leder fiskeutvalg. E-post: brittelindragen@gmail.com
Molde Jeger og fisk. E-post: randulftverfjell@outlook.com
Molde Jeger og fisk, leder fiskeutvalg. E-post: lassekleveland@hotmail.com
Møre og Romsdal JFF. E-post: m.romsdal@njff.no
Møre og Romsdal Fylke, vassregionutvalg v/Åsa Fredly. E-post: asa.fredly@mrfylke.no
Møre og Romsdal Fylke, v/Håkon Slutaas. E-post: Hakon.Slutaas@mrfylke.no
Naturvernforbundet. E-post: naturvern@naturvernforbundet.no

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak
Mattilsynet har hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak i matloven § 23 / dyrevelferdsloven.

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen
Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen. Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan dette regelverket skal forstås. Du har også rett til å få vite hvordan saken din behandles og hvilke rettigheter du har i den sammenheng. Men vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Du har rett til å uttale deg
I dette brevet har du fått forhåndsvarsel om at vi vurderer å fatte enkeltvedtak. Du har rett til å uttale deg hvis du mener at noe i forhåndsvarselet er feil, at vedtaket er unødvendig, urimelig eller umulig å gjennomføre. Du bør også si fra hvis du allerede har rettet opp avviket. Du må sende uttalelsen til oss innen **23. februar 2022**.

Du har rett til å se saksdokumentene
Du har også rett til å få innsyn i saksdokumentene. Innsynsretten følger av forvaltningsloven §§ 18 - 21.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- FOR 2012-06-20 nr 560: Forskrift 20. jun. 2012 nr. 560 om kontrollområde for å forebygge, begrense og utrydde lakseparasitten Gyrodactylus salaris hos akvatiske dyr, Sunndal, Oppdal, Tingvoll, Gjemnes, Nesset, Molde, Fræna, Lesja og Dovre kommuner, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Oppland (forskrift om kontrollområde for lakseparasitt)

Vi har funnet brudd på disse bestemmelsene:

- Forskrift om kontrollområde for lakseparasitt § 6 Kjemisk behandling av vassdrag

Mattilsynet Avdeling Nordmøre og Romsdal
v/ Inger Mette Hogstad
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal

Deres ref:
Vår ref:
Dato:
Org.nr:

UTTALELSE TIL VARSEL OM VEDTAK

Det vises til varsel om vedtak fra Mattilsynet, Avdeling Nordmøre og Romsdal gitt i rapport datert 8. februar 2022 med saksnummer 2022/011533 med uttalerett innen 23. februar 2022.

Uttalelse fra: STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL

Uttalelse

Her gis tilføyelser og bemerkninger som har betydning for saken / beskrivelse av tiltak som er utført / skal utføres.

☐ Eventuelt ytterligere opplysninger, som for eksempel kopi av utfylt avviksskjema, gis i vedlegg.

Varslet vedtak	Vedtaket skal oppfylles innen	Uttalelse
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal får pålegg om å gjennomføre nødvendig kjemisk behandling for å utrydde lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* i vassdrag i Drivaregionen. Dette omfatter de fire infiserte vassdragene Driva, Usma, Litledalselva og Batnfjordselva; og i tillegg alle vassdrag i Drivaregionen som tiltakshaver finner nødvendig. Dette gjelder vassdrag som får påvist *G. salaris* i bekjempelsesperioden, samt nærliggende vassdrag uten egen laksestamme som kan mistenkes for å midlertidig kunne være oppholdssted for fisk med *G. salaris.*	30. september 2024	

Sted:
Dato:

.....

Ansvarlig for virksomheten